

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za državno ureditev

Številka: 020-12/14-26/ EPA 2029 - VI
Ljubljana, 26. 8. 2014

Komisija Državnega sveta za državno ureditev je na podlagi drugega odstavka 56. člena Zakona o Državnem svetu (Uradni list RS, št. 100/05 - uradno prečiščeno besedilo, 95/09 – odl. US, 21/13 - ZFDO-F) in 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10 in 6/14) sprejela naslednje

M n e n j e

k Poročilu o delu Državnega pravobranilstva Republike Slovenije za leto 2013

Komisija za državno ureditev (v nadaljevanju komisija) je na 42. redni seji 24. septembra 2014 obravnavala Poročilo o delu Državnega pravobranilstva Republike Slovenije, EPA 2029 – VI (v nadaljevanju: poročilo), ki ga je v obravnavo Državnemu zboru predložilo Državno pravobranilstvo Republike Slovenije (v nadaljevanju: predlagatelj).

Komisija **se je seznanila** s poročilom in ga podpira.

Predlagatelj je predstavil osnovne statistične podatke iz poročila in nekaj bolj izpostavljenih področij delovanja Državnega pravobranilstva. 2013 je predlagatelj prejel 39 059 zadev, kar je podobno kot leto prej. Skupaj z nedokončanimi zadevami iz leta 2012 so obravnavali 64 917 zadev, od tega so jih rešili 34 406. Posebej sta v poročilu izpostavljeni dve področji, delovnopравни in socialno-pravni spori, pri katerih je prišlo do 216 % povečanja števila primerov, in postopki zaradi insolventnosti in prisilnega prenehanja, kjer je prišlo na Državno pravobranilstvo za 40 % več zadev kot leto prej.

Predlagatelj je izpostavil, da v svojih poročilih ves čas opozarjajo, da so razlogi za velik priliv zadev na Državno pravobranilstvo, ki se mnogokrat končajo v škodo države oziroma državnega proračuna, slaba zakonodaja, nespoštovanje zakonodaje ali njeno slabo izvajanje in nenehno spreminjanje zakonodaje. Opozoril je na sprejem ZUJF-a, zaradi katerega je država prejela veliko tožb, kot tudi na Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju, ki je bil samo 2013 spremenjen dvakrat, in za katerega se že pripravljajo nove spremembe. Negotovost, nedoslednost in neupoštevanje širšega vpliva določenih zakonskih sprememb otežujejo zastopanje Državnega pravobranilstva v korist države. Kljub opozorilom in proaktivni vlogi Državnega pravobranilstva velikih pozitivnih premikov ni.

Uspešnost zastopanja strank s strani Državnega pravobranilstva je odvisna od mnogih dejavnikov, od kakovosti materiala, ki ga pripravijo stranke, ki jih zastopajo, od njihove pripravljenosti na poravnavo, ko postane jasno, da ni smiselno vztrajati v nadaljevanju sodnih postopkov, in tudi od kakovosti zastopanja. Glede zastopanja strank je predlagatelj zagotovil, da Državno pravobranilstvo dela dobro, vendar so pripravljeni sprejeti kritiko svojega dela, če je ta argumentirana. V zadnjem času je bilo veliko kritik na račun Državnega pravobranilstva zaradi izgubljenih tožb na Evropskem sodišču za človekove pravice, v primeru izbrisanih in v primeru bosanskih varčevalcev. V teh dveh primerih so bile krivice, storjene posameznikom s

strani države, dokazane, in državno pravobranilstvo ni bilo krivo za izgubljene tožbe, ki seveda pomenijo veliko finančno obremenitev proračuna.

Predlagatelj je v nadaljevanju razprave odgovarjal tudi na vprašanja državnih svetnikov.

* * *

Komisija je pohvalila poročilo, ki je pregledno in vsebinsko odlično pripravljeno in sledi določbam 24. člena Zakona o državnem pravobranilstvu, po katerem je ta dolžan vsako leto poročati Državnemu zboru. Poročilo je razdeljeno po področjih dela Državnega pravobranilstva in za vsako posamezno vsebino je predstavljena statistika, pomembnejše zadeve ter priporočila državi za zmanjševanje števila sporov. Državno pravobranilstvo želi delovati tako, da bi se število sporov zmanjševalo, zato krepi svojo proaktivno vlogo in opozarja in pripravlja predloge za spremembe zakonodaje, ki bi količino sporov omejili in zmanjšali število postopkov pred sodišči.

Komisija se strinja z opozorili Državnega pravobranilstva, da se mora izboljšati kakovost zakonodaje, da se je treba spreminjanja zakonodaje lotevati s premislekom in podpira prizadevanja Državnega pravobranilstva, da se upoštevajo njihovi predlogi in pripombe na zakonodajo. Komisija se prav tako strinja, da je treba poenostaviti in pospešiti postopke, jih debirokratizirati in poenostaviti prakso odločanja. V prihodnje je treba posvetiti večjo pozornost odpravi dejavnikov, ki povzročajo spore, saj zdaj večinoma zgolj rešujemo posledice. Večjo pozornost je treba posvetiti tudi alternativnim načinom reševanja sporov. Na omenjeno problematiko je Državni svet Vlado Republike Slovenije že večkrat opozoril tudi sam. Tako je državna svetnica Bojana Potočan julija 2014 na Vlado Republike Slovenije naslovila pobudo, v kateri je opozorila na večjo skrb pri pripravi zakonodaje, pri čemer je posebej izpostavila pomen vključevanja javnosti, predvsem strokovne javnosti v pripravo zakonodaje, saj to lahko odpravi marsikatero pomanjkljivost, ki se kasneje pokaže v praksi. V pobudi je državna svetnica prav tako izpostavila vprašanje pravne negotovosti, ki jo država povzroča državljanom in pravnim subjektom s prepogostimi in nepremišljenimi spremembami zakonodaje.

Komisiji se zdi nujno, da državne institucije, na katere so naslovljena opozorila Državnega pravobranilstva, ta upoštevajo oziroma odgovorijo nanje, saj gre v primeru Državnega pravobranilstva za del pravosodnega sistema in zakonitega zastopnika države v postopkih pred sodišči, ki je varuh državnega proračuna.

Komisijo je posebej zanimala situacija na področju zastopanja države v tožbah izbrisanih. S strani predlagatelja je bila komisija seznanjena, da je možnost vložitve 12.000 tožb in zato se državno pravobranilstvo na takšen priliv že intenzivno pripravlja. Pripravljena je strategija ukrepanja in postopkov, ki naj bi zagotovila enotno ravnanje službe. Množičnih prilivov tožb izbrisanih še ni, tako da postopki še niso v polnem teku. Glede na to, da so zneski odškodnin navzgor omejeni, bi bilo po mnenju predlagatelja smiselno za sorodne primere postopke urejati s poravnami.

Na področju poravnav je bilo izpostavljeno, da je Državno pravobranilstvo naklonjeno alternativnim metodam reševanja sporov, vendar je to odvisno od strank, ki jih zastopajo, velikokrat pa mora sodišče predhodno vpeljati sodne prakse, da se poravnave sploh lahko izvajajo. Stranke, ki jih Državno pravobranilstvo zastopa, se morajo izreči glede poravnave, da jih Državno pravobranilstvo lahko izvede. Ob pomanjkanju finančnih sredstev država mnogokrat odločitve odloga, pa čeprav je sodna praksa znana in je na koncu treba poravnati vse stroške izgubljenih tožb. Državno pravobranilstvo kot primer takšnega ravnanja v poročilu izpostavlja primere, ko javni uslužbenci ob premestitvi na drugo delovno mesto ne dobijo obrazloženih odločb, čeprav je na tem področju sodna praksa uveljavljena in jasna. Mnogi organi se tega ne držijo in na sodiščih izgubljajo tožbe.

Komisija podpira kadrovske okrepitve Državnega pravobranilstva, saj pomanjkljivo zasedena inštitucija ne more kakovostno in v razumnih rokih zastopati države. Priliv zadev na Državno pravobranilstvo se sicer umirja, vendar je v celoti gledano še vedno velik, v naslednjem obdobju pa službo čakajo številne zadeve kot rezultat izgubljenih tožb na Evropskem sodišču

za človekove pravice (izbrisani, bosanski varčevalci in številne pritožbe glede dejanskih okoliščin pripora in kazni, ki jih vlagajo zaporniki in priporniki v Zavodu za prestajanje kazni zapora Ljubljana).

Člani komisije podpirajo prizadevanja Državnega pravobranilstva, da okrepi svojo institucionalno vlogo vladnega organa, ki lahko veliko prispeva k temu, da država postane zgled spoštovanja pravic in izpolnjevanja svojih obveznosti.

* * *

Za poročevalko je bila določena državna svetnica Bojana Potočan.

Državni svetnik
Rajko Fajt, l.r.